

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XXVII. De Collationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

ordinati essent, in injuriam ordinantium inanes essent. Probatum tamen benignius agi ceptum. Constitutum est. a. si Episcopus aliquem sine certo titulo, unde vitæ necessaria percipiat, ordinaverit, tunc ipse aut ejus successor, ordinatio necessaria subministrat, donec ei in aliqua Ecclesia convenientia clericali militæ stipendia assignentur.

Mandatum suscipi de ordinis conferendis certis personis, non potest esse per se, sed potest esse in mandatis, si sit mandatum generale, vel ordinandi licentiam concedens.

Quod si Episcopus h. mandato alterius in aliena diecesis ordinem celebret, distinguendum est, an de certis personis mandatum susceperit, an generale & expressio somne. Primo enim casu mandans, secundo mandatum suscipiens, in ordinato vitæ tenebitur necessaria ministrare. Eis autem quibus à diecesano datur licentia, ut lego voluerint Episcopo, ad sacros ordines promoveri possunt, ad præmissa non qui ordinant, sed qui licentiam dant, obligantur: nisi e. tamen ordinatus de paterna hereditate vitæ possit habere subsidium.

Præbenda conceduntur per collationem, & per institutionem, & singula rebu singula sunt imponenda nomina. h. d.

Conceduntur autem præbende vel beneficia duobus modis per collationem, & per institutionem. Collatio est libera quædam præbende concessio. Instituto est præbendæ iuris ad præsentationem patroni facta ministerio, quæ licet & ipsa collatio possit appellari, commotus tamen est in præsentis singularis causis singularis appellationibus distingui.

DE COLLATIONIBUS.
TITULUS XXVII.

Extr. cap. de consuetud. h. d.

Conferuntur autem præbende vel beneficia aut ab ordinario, aut ex mandato legati sedis Apostolicæ, aut Pontificis referipto. Ordinarius collatoris est, quem aut consuetudo approbavit, aut iuris designationibus ut, Episcopus, Capitulum.

Episcopus & capitulum habent potestatem conferendi collationem, non potest esse sine altero, nisi in non falsis impedimentum, conferre. Et si Episcopus potest conferre, tamen de consuetudine capituli, ut quod sit impedimentum, capitulum non potest se in collatione intervenire, nisi Episcopus sit negligens in removendo impedimentum: & mortuo vel absente eo, cuius consilio interveniente sit conferendum, non est ob id differenda collatio. h. d.

Quam conferendi potestatem Episcopus & capitulum communiter habent, inter se non disjunguntur: & communiter e, alter sine altero illam exercere non potest, nisi vel mortis, vel suspensionis, vel majoris excommunicationis impedimentum in altero adesse contigerit. Cum vero ad solum Episcopum cum consilio sui capituli, vel assensu, præbendarum spectat collatio, eo defuncto, vel suspendo, nisi Episcopus in potenda relaxatione suspensionis sit in mora, capitulum se non potest introritare. Vis vero & collatio ad aliquem cum consilio Episcopum pertinet, si quid illi humanitas contigerit, non e. ob hoc vacantis beneficii collatio differenda. Idem non est Episcopo adeo in remota agente, ut brevi non possit illius haberi presentia: quia in petendi vel expectandi mora vacanti beneficio possit imminere periculum.

In Ecclesiis tunc vacant per se menses, ad capitulum beneficium devolvitur. h. d.

Ad rationem, ubi ad solum Episcopum spectat collatio, si per sex menses ad conferre distulerit, ad capitulum devolvitur. Ex contrario, si ad solum capitu

lum pertinuerit, & infra præscriptum terminum hoc non fecerit, Episcopus cum religioforum virorum consilio exequetur: quod si omnes forte neglexerint, Metropolitanus absque contradictione disponit.

Regularibus prælatu non consentitur intra sex menses, si devoluto ad ordinarium. h. d.

Idem statuitur in regularibus prælatu: si enim quavis beneficia ad illorum dispositionem spectantia intra cõstitutum tempus conferre negligant, locorum diecesani in non exemptis propria, in exemptis verò Apostolica auctoritate eorundem negligentiam iuxta præscriptum in Vientiensi consilio modum supplebunt.

Tempus devolutionis curiæ filium non impeditur, & à die notitia. h. d.

Tempus autem sex mensium, nec currit legitime impeditur, & à die notitia, non à tempore vacationis erit computandum.

Devolutio non habet locum in Ecclesia non numerata, vel quando dignitas est suppressa. h. d.

Hæc a autem demum obtinent, si in Ecclesia erat distinctio præbendarum, & certus Canonicorum numerus. Ceterum, si neque distinctio præbende, nec certus si Canonicorum numerus, Lateranensi concilio de beneficiis ultra sex menses vacantibus locus non erit. Idem etiam obtinet, si per capitulum vacans dignitas legitime fuerit sublata.

Sede vacante capitulum non fungitur vice Episcopi in conferendo: & cessante causa, cessat & effectus. h. d.

Iet autem ob negligentiam Episcopi, conferri potestas ad capitulum devolvitur, sede tamen vacante b in collationibus præbendarum Episcopi vice non fungitur: cum eo casu nullius superioris possit argui negligentia.

Circa collationem factam post devolutionem, dispensari potest. h. d.

Is quoque, qui nimium cessando conferendi ius amiserit, si post ius collationis devolutum, nihilominus viris idoneis de beneficio providere voluerit, quamquam ob temporis lapsum collatio iure non tenet, ex dispensatione tamen & benignitate tolerari poterit.

Legati missi, vel nati vigore sua legationis, non conferunt nisi sibi reservatim concedatur: sicut est in legato de latere qui conferunt, & sine mandato specialis, etiam invito patrono Ecclesiastica. h. d.

Ex d legationis quoque munere conferendi competit facultas, quod tamen non indiffinè obtinet. nam si ve missi fuerint, sine suarum prætextu Ecclesiarum aliqui legationis sibi vindicant auctoritatem, ex ipsa legatione nullam habent conferendi potestatem, nisi hoc alicui specialiter indultum fuerit. His autem quos Rom. Pontificis latus & comitatus illustrat, legatione fungentibus sine specialis concessione, etiam Ecclesiastico patrono invito, conferendi facultas competit. Sicut enim honoris prærogativa latantur, sic eos auctoritate fungi congruit ampliori.

Legatus de latere non confert cathedrales Ecclesias, nec regulares, nec dignitates post Pontificalem majores, nec potest eodem tempore in eadem Ecclesia plures reservationes facere. h. d.

Sed tamen nec cathedrales e, nec regulares, aut collegiatas Ecclesias, nec Ecclesiarum cathedralium dignitates ad quas per electionem promoti primum post Episcopum obtinent locum, veluti Archidiaconatus, iuxta dispensationem aut provisionem reservari possunt. Nec plures beneficiorum reservationes eodem tempore, in eadem cathedrali vel collegiata Ecclesia, vel ad ejuudem collationem pertinentium faciet.

Reservationes legatorum expirant finita legatione. h. d.

Illa quoque, quas iure fecerint, dummodo ad beneficiorum jam vacantium collationem non sit processum,

a Ca. Episcopus extr. cod. tit. b l. si Episcopus. cod. tit. in 6.
c Ca. in fi. extr. cod. tit. d C. de rez. jur. in 6. e Ca. in p. in p. de vacan. in 6. f d. ca. 1. s. cum vero. g d. ca. 1. s. ubi in 6. h Ca. in fi. extr. de concess. præb.

a Ca. ex parte. extr. de concess. præb. b C. 1. extr. de fide vacante. c C. lateran. ext. de supplen. negl. præl. d C. 1. de off. leg. in 6. e C. de liberat. de off. leg. in 6.

32

eo ipso, quod illorum finitur legato, penitus evanescent, nec executores dati amplius ea conferre poterunt.

Taciturnitas habuit beneficium in validam provisionem legati non ordinariis h. d.

Sed nec aliter beneficium obtinent ab Apostolice Sedis legato facta collatio valebit, quam si de eo, quod tunc provillus obtinet, mentio facta sit specialis, licet in aliorum ordinariorum collationibus minime requiratur.

Esce ante acceptionem beneficii quis nullum habeat in eo jus, tamen collatio de eo alteri, primo non consentiens, providere non potest: potest tamen primo proviso prescripti terminus ad acceptandum, quo lapsi poterit beneficium alteri conferri, nisi prius etiam lapsi terminus acceptaverit h. d.

Lud autem tam in ordinario, quam etiam in legato statum est, quod si cui beneficium contulerint, licet is h. donec collationem ratam non habuerit, nullum jus in eo acquisiverit, in persona tamen alterius, primo non consentiente, de beneficio non libero ab ipsis facta provisio non subsistit: plane notificata collatione, & ad consentiendum termino competenti praefito, si primus non consenserit, eo lapsu beneficium liberè, cui viderint expedire, conferre poterunt. Antequam tamen ipsum alii contulerint, non obstante lapsu termini suum primus collationi poterit accommodare consensum.

Per rescriptum Apostolicum prabenda conferunt puri, in dicto, & sub conditione: & pura collatio est, cum alicui simpliciter de beneficio providetur h. d.

Per rescriptum Apostolicum mandatur fieri collatio, aut pure, aut adjecto die, aut sub conditione. Pure, ut cum mandatur simpliciter, ut alicui de beneficio, aut prabenda provideatur.

Collatio Apostolica in dicto facta, accedente decreto irritante, ligat manus ordinarii h. d.

Dies adjectus collationi, ut cum prabenda conferatur, quam quis intra mensem, aut alio tempore à vacationis nota duxerit acceptandam: quo casu, cum temporis appositio favorem afferat impetranti, si decreto irritante appositum, collatio per ordinarium alteri facta, intra praefixum tempus nullius obtinebit roboris firmitate. Decreti enim appositio, reservatio, executoris inhibito, & his mota, beneficium affectum reddunt.

Publice notum, praesumitur notum etiam private h. d.

Interpretatur autem quem praedicta vacationis habere notiam, ex quo ipsa vacatio in loco vel Ecclesia hujusmodi beneficii publice nota erit. Imputet enim sibi, si hoc casu, quo de ipsius commode agitur, id quod per se vel per alium scire poterit, ignoraverit.

Collatio conditionalis, & concurrente decreto non impletis conditionibus non ligat manus ordinarii h. d.

Sub conditione mandatur fieri collatio, ut cum à alicui, si per executoris inquisitionem repertus fuerit vice laudabilis, vel si consensus accesserit capituli, vel alia adjecta conditione, de beneficio providendi committitur: & eo casu etiam appositio irritante decreto, non impletis adhuc conditionibus vacans beneficium per ordinarium, aut per executores ad providendum de tali beneficio datum, liberè conferri poterit.

Obstat taciturnitas obtenti beneficii, etiam modica, nisi provisio sit facta motu proprio h. d.

Ed multum interest, motu proprio, an ad alterius petitionem de beneficio providendi mandatur: si enim proprio motu, longè pinguius erit mandatum: nam etiam de beneficiis, quae impetrans obtinet, nulla habita mentione, erit hujusmodi provisio valida, qualiacunque fuerint beneficia, & in numero quocunque quae habeat impetrans, cum sibi provisio facta fuerit.

Quod si ad petitionem gratia hujusmodi facta sit, tantumcumque modicum beneficium faceret vacans, collatio surreptitia non valebit.

Collatio facta motu proprio pluribus beneficiis in eadem Ecclesia simul vacantibus, intelligitur facta de praesenti: si beneficiis aequalis, ad eum spectat electio, cui gratia est concessa. Collatio vero facta ad petitionem alterius, ad motu proprio impetrantis si sint aequalis, electio, qui alius confertur: & non proprio motu confertur gratia fieri, cum id exprimitur h. d.

Item si pluribus a in aliqua Ecclesia vacantibus dignitatibus vel prabendis, Rom. Pontifex de hac vacatione incertus, dignitatem vel prabendam, si qua nulli debita in ipsa vacat Ecclesia, cuiquam more proprio conferat, fieri interpretatio plenissima, & ad illam dignitatem seu prabendam erit habenda relatio, quae inter illam majorem censetur esse valoris: quod si factum praesens fuerit, ad eam, quam is, cui confertur, infra decem dies post habitam de dicta vacatione notitiam, duxerit impetrans, si verò ad petitionem alterius gratia hujusmodi facta fuerit, ad illam erit habenda relatio, quae minoris valoris existit: & si sit aequalis, ad eam, quam is ad quem ipsarum spectat collatio, infra dictum tempus impetrans, postquam sibi hujusmodi gratia erit nota. Nota tamen tempore proprio tunc solum gratia fieri censetur, cum hoc praesens casum fuerit.

Solus Papa tribuit jus in beneficiis vacantibus h. d.

Sed sine motu proprio, sive ad alterius petitionem per rescriptum Apostolicum fiat provisio, certo modo praestat. Nam cum ex Lateranensi concilio omnibus beneficiis Ecclesiarum tribui aut promitti non debent, nequam vacant, Romanus Pontifex etiam in ipsa jura tribuere vacaturis.

Tanti gradus quosdam circa postulationem conferunt non ordinarii legatum & summum Pontificem h. d.

Est ergo inter ordinarium Legatum, ac summum Pontificem circa collationis potentiam, quod praesens ascensus quidam. Nam ad Episcopum & omnium eisdem balliarum, quae in eius territorio possident, collatio regulariter pertinet: vacaturis tamen potestatem suae dispositioni reservare non potest, de quo tamen eadem alicuius tribuere. Legatus tamen modo vacantes intra suae legationis terminos Ecclesias vacantes, verum etiam vacaturas (juxta ea quae supra dicta sunt) conservare poterit, licet eidem in vacaturis illius vacatione di nulla sit facultas. At Apostolicus & obique vacatione donare, & vacaturas suae provisioni conferre, & in vacaturis jus tribuere poterit, cum in ipso praesens potestatis.

Si clericus, cum mandatur providendi de beneficio vacante, obligat potere prabendam, non potest praesens alicui potestatis in canonico rescripto h. d.

Quod si tamen casu summo Pontifex de vacante prabenda alicui providendi mandatus sit, in caso primo mandatum obtemperat, prabendam, quando vacaturam diligenter omittit, non poterit postmodum praesens alicui mandati, nisi antea in canonico fuerit accepta, & illam in ipsa Ecclesia vacaturam petere.

Habens expellaturam, potest acceptare beneficium vacans primo, vel secundo, vel altero, certum tamen accipere non potest h. d.

Poterit tamen is, cui certis super hoc decretis deputatis ab Apostolica sede hujusmodi gratia concessa fuerit, non solum primum in genere acceptare beneficium vel prabendam: verum etiam, si collationis causa subsit, secundum & ulterius acceptare: tamen & expressum, priusquam vacet, acceptare non poterit, ne captandae alienae mortis occasio esse habeatur.

a Canon. fin. de off. lega. in 6. b C. si tibi de prabend. in 6. c Clem. uni. s. scilicet de concess. prab. d a. Clem. uni. in princip. de concess. prab.

a C. si pluribus de prab. in 6. b C. si tibi de prabend. in 6. c Clem. uni. s. scilicet de concess. prab. d a. Clem. uni. in princip. de concess. prab. e C. si tibi de prabend. in 6. f Clem. uni. in princip. de concess. prab.

gratum sedis Apostolicæ tributum quod si de certo acceptatio secuta fuerit, nullam obtinebit roboris firmitatem, ut Bonifacii constitutionis tenore latius continetur.

Rescripto Apostolice dispensationis super pluralitate beneficiorum, maxime circa literas permissas, h. d. Unde si etiam licet beneficiata persone de alio beneficio, nisi primo illud, quod obtinet, omnino dimittat, provideri non possit, nisi ad Cardinales sint, aut Regum literis per tale tamen rescriptum, maxime circa literas personas, super hac pluralitate dispensari poterit.

Literas de prioritate beneficij pluribus collati non constat primo possesse, deinde major prioritate præferatur, h. d.

Idem si a sede Apostolica, aut legato, & ab ordinario eodem die idem beneficium conferatur, & quæ fuerit primò facta collatio, non appareat, nemine possidente, is est ceteris præferendus, cujus conferens ampliore gaudet prerogativa. Hac e ratione & is, qui in aliqua Ecclesia in Canonicos sunt recepti, debent in præbendarum affectatione ceteris, siue legatorum, siue aliorum quorumcumque auctoritate antea fuerint admitti, anteferi.

Idem si a sede Apostolica, aut legato, & ab ordinario eodem die idem beneficium conferatur, & quæ fuerit primò facta collatio, non appareat, nemine possidente, is est ceteris præferendus, cujus conferens ampliore gaudet prerogativa. Hac e ratione & is, qui in aliqua Ecclesia in Canonicos sunt recepti, debent in præbendarum affectatione ceteris, siue legatorum, siue aliorum quorumcumque auctoritate antea fuerint admitti, anteferi.

Auctoritate dicitur Apostolica receptus, si is intelligitur, qui legati, vel alterius mandato, cui specialiter in hoc re auctoritas Apostolica concessa fuerit, recipitur. Sed & si mandatum legati ratum habeat e Rom. Pontifex, atque id auctoritate sua muniat, ex eo receptus non legitur, sed Apostolica intelligitur auctoritate receptus: atque idem est in affectatione præbendæ omnibus post eum receptis in Ecclesia dicta præferendus.

Expressio eius quod tacite intelligitur, nihil operatur, nisi per alium modum, quomodo tacite intelligitur, fuerit facta expressio, h. d.

Literis juratis, si is, ad quos alias pertinet Canonico receptio, facultas concedatur ab Apostolico, ut aliquid recipiant in Canonicum ejusdem Ecclesiæ, ordinibus forte certum numerum Canonicoꝝ præfixibus non obstantibus: hoc enim casu non Apostolica, sed recipientium censetur auctoritate receptus, nisi quod cum auctoritate Apostolica recipiunt, in literis caveatur expressio. Quod ad eos alias talis receptio non pertinet, Apostolica dicitur auctoritate receptus. Alias vero, si literis impetratæ certi numeri Canonicoꝝ nullam fecerit mentionem, quod illarum occasione factum fuerit, nullam obtinebit firmitatem.

Papa non tenet aliquis pluribus provisionibus, nisi id exprimat, h. d. Unde etiam omnitem non est, non solere Apostolicum eundem collatorem pluribus onerare provisionibus, nisi id vel se suis literis expressè fuerit complexus.

Mandata Apostolica sine sunt diligenter custodienda, nec extendantur, nisi ad casus expressos, etiam de consensu, & in præjudicium præcepti, h. d.

Sunt autem Apostolice mandati fines diligenter custodiendi, adeoq; non debent ad casus alios, quam expressos, extendi. Unde cum injungitur, ut alicui de præbenda certi valoris provideretur, in præbenda minoris valoris, etiam impetrante volente, mandatum impleri non poterit.

Mandatum faciens mentionem de collatione, non potest trahi ad provisionem, vel institutionem, h. d.

Idem g observari oportet, si cui de beneficio, quod ad aliquam collationem spectat, provideri mandatur: hoc n casu de eo quod ad ejusdem presentationem, vel institutionem pertinet, provideri minime poterit, nec etiam e converso. Casus reservationis non includitur, nec verificatur in casu mortis, h. d.

Eodem spectat h. si quis ab Apostolica sede mandatum suscipiat, ut ab aliquo beneficii resignatione recedat, idem beneficium alteri conferat. Si enim is, qui resignatus erat, reb. eximatur humanis, mandato locus non erit, cum non per resignationem vacaverit, sed per mortem.

Casus future vacationis non verificatur in casu nova creationis, h. d. Idem obtinet, si literæ Apostolicæ super conferendo beneficio proxime vacatura fuerint impetratæ. Nam ad illud, quod postillarum impetrationem fuerit creatum, non extenditur.

Appellatione beneficij non venit persona, h. d. Et si quis literas super obtinendis beneficiis usque ad certam summam impetraverit, eidem non in pensione, sed in beneficiis Ecclesiasticis erit providendum, nisi de pensione in literis mentio habeatur.

Dispositio regulariter restringitur ad tempus præsentis, & veniens potentia intelligitur de præsentis, h. d.

Eodem etiam spectat, quod si de conferendo b alicui beneficio ad Episcopum collationem spectante rescribitur, illud ei conferri non poterit, cujus collatio ex negligentia ipsius Episcopi ad ejusdem Capitulum devoluta fuit: quanquam ex contrario de eo cuius ad Episcopum collatio fuerit devoluta, hoc casu provideri poterit.

Mandatum Apostolicum restrictionem recipit, ex persona præscripti, h. d.

Interduum tamen, licet mandatum generale sit, ex persona impetrantis recipit restrictionem: ut si cui e de præbenda proxime vacatura simpliciter provideri mandatur: nam si talis nondum in ea xtate existat, ut ad facendum promoveri possit, sacerdotalis sibi præbenda conferri non poterit.

Ex loci sumitur rescripti interpretatio, h. d.

Ex loci quoque expressio rescripti sumitur declaratio, & ideo d, quancumq; sub nomine Ecclesiarum Civitatis, etiam Eccles. Cathed. comprehendatur, cum tamen alicui de beneficio mandatur in aliqua Ecclesiarum civitatis vel dioc. provideri, ad Cathedralium Ecclesiam mandatum hujusmodi non extenditur: focus est, si in aliqua Ecclesiarum Provincia, provideri mandatur: tunc n. & Metropolitana, & ceteræ Cathedrales Ecclesie tali mandato includuntur.

Ordi scriptura declarat mandatum, h. d.

Ex ordine e quoque scriptura rescripti interpretatio sumitur, veluti cum Joanni de beneficio ad collationem suam vel Pauli pertinente, ut alicui provideret, mandatur. Nam si plura simul beneficia vacare contingerit ad utriusque collationem separatim spectantia, tunc ordi scriptura servandus est, & de illo beneficio providendum erit, quod ad Joannem noctitur pertinere.

Cum mandatur provideri de beneficio spectante ad provisionem plurium, intelligitur conjunctum, h. d.

Si verò f de beneficio ad aliquorum collationem, vel presentationem spectante, non adjecto communiter vel divisim, provioio injungitur facienda, in beneficio quod ad collationem vel presentationem alterius tantum pertinet, adimpleri non poterit.

Ex inferiome casu elicitur interpretatio rescripti, h. d.

Item inferiome casu declarat rescriptum: sicut accidit g, cum clerico nullum beneficium obtinente, ob paupertatem per Episcopum de beneficio provideri mandatur. Nam si antequam ei provioio sit, beneficium fuerit affectus, cessante causa mandati, provideri sibi Episcopus in posterum non tenetur.

Ex simplicis mandato de providendo, non potest provideri obtinente aliud beneficium, nisi fuerit id expressum: quo casu, solum ut necum & non curatum beneficium obtinente provideri poterit: & plurali locatio restringitur ad duo, h. d.

pta, idem beneficium alteri conferat. Si enim is, qui resignatus erat, reb. eximatur humanis, mandato locus non erit, cum non per resignationem vacaverit, sed per mortem.

Casus future vacationis non verificatur in casu nova creationis, h. d. Idem obtinet, si literæ Apostolicæ super conferendo beneficio proxime vacatura fuerint impetratæ. Nam ad illud, quod postillarum impetrationem fuerit creatum, non extenditur.

Appellatione beneficij non venit persona, h. d. Et si quis literas super obtinendis beneficiis usque ad certam summam impetraverit, eidem non in pensione, sed in beneficiis Ecclesiasticis erit providendum, nisi de pensione in literis mentio habeatur.

Dispositio regulariter restringitur ad tempus præsentis, & veniens potentia intelligitur de præsentis, h. d.

Eodem etiam spectat, quod si de conferendo b alicui beneficio ad Episcopum collationem spectante rescribitur, illud ei conferri non poterit, cujus collatio ex negligentia ipsius Episcopi ad ejusdem Capitulum devoluta fuit: quanquam ex contrario de eo cuius ad Episcopum collatio fuerit devoluta, hoc casu provideri poterit.

Mandatum Apostolicum restrictionem recipit, ex persona præscripti, h. d.

Interduum tamen, licet mandatum generale sit, ex persona impetrantis recipit restrictionem: ut si cui e de præbenda proxime vacatura simpliciter provideri mandatur: nam si talis nondum in ea xtate existat, ut ad facendum promoveri possit, sacerdotalis sibi præbenda conferri non poterit.

Ex loci sumitur rescripti interpretatio, h. d.

Ex loci quoque expressio rescripti sumitur declaratio, & ideo d, quancumq; sub nomine Ecclesiarum Civitatis, etiam Eccles. Cathed. comprehendatur, cum tamen alicui de beneficio mandatur in aliqua Ecclesiarum civitatis vel dioc. provideri, ad Cathedralium Ecclesiam mandatum hujusmodi non extenditur: focus est, si in aliqua Ecclesiarum Provincia, provideri mandatur: tunc n. & Metropolitana, & ceteræ Cathedrales Ecclesie tali mandato includuntur.

Ordi scriptura declarat mandatum, h. d.

Ex ordine e quoque scriptura rescripti interpretatio sumitur, veluti cum Joanni de beneficio ad collationem suam vel Pauli pertinente, ut alicui provideret, mandatur. Nam si plura simul beneficia vacare contingerit ad utriusque collationem separatim spectantia, tunc ordi scriptura servandus est, & de illo beneficio providendum erit, quod ad Joannem noctitur pertinere.

Cum mandatur provideri de beneficio spectante ad provisionem plurium, intelligitur conjunctum, h. d.

Si verò f de beneficio ad aliquorum collationem, vel presentationem spectante, non adjecto communiter vel divisim, provioio injungitur facienda, in beneficio quod ad collationem vel presentationem alterius tantum pertinet, adimpleri non poterit.

Ex inferiome casu elicitur interpretatio rescripti, h. d.

Item inferiome casu declarat rescriptum: sicut accidit g, cum clerico nullum beneficium obtinente, ob paupertatem per Episcopum de beneficio provideri mandatur. Nam si antequam ei provioio sit, beneficium fuerit affectus, cessante causa mandati, provideri sibi Episcopus in posterum non tenetur.

Ex simplicis mandato de providendo, non potest provideri obtinente aliud beneficium, nisi fuerit id expressum: quo casu, solum ut necum & non curatum beneficium obtinente provideri poterit: & plurali locatio restringitur ad duo, h. d.

A Cuiusmodi, de præb. in s. b C. si de beneficio, de præb. in s. c C. si cui, de præb. in s. d C. quamvis, & quamquam, d. tit. in s. de præb. e Mandato, de præb. in s. f C. cum illis, & cum natura, de præb. in s. g C. si pauper, de præb. in s.

B Bbb

Nam a & is, qui conceditur ut idoneo possit in sua vel aliena Ecclesia providere beneficium, aliud obtinenti providere non potest, nisi vel primo ille beneficium quod obtinet, omnino dimittat, vel in concessionem hujusmodi sui expressum, quod etiam beneficiata valeat providere personae: quo casu unicum duntaxat beneficium, atque illud non curatum obtinenti, provideri poterit. Sed si concessum fuerit, ut providere illi valeat, qui & alia beneficia noscitur obtinere, hujusmodi pluralitas debet solum ad duo beneficia non curata restringi.

Mandatum simplex de providendis, non extenditur ad beneficium curatum, vel electivum h. d.

Ex natura quoque & beneficii qualitate Apostolicum respectum restrictionem recipit: nam si de quibuscunque beneficiis provideri mandatum fuerit, de animarum cura mentione non habita, de his providendum non erit, quibus hujusmodi cura noscitur imminere. Illis quoque, pro quibus scribitur ut de personarum & dignitatibus ad collationem, provisionem, praesentationem, vel dispositionem pertinentibus quorumcunque provideatur, de his provideri non poterit, ad quos per electionem praeficiendi assumuntur.

Gratia sine concessione, ut providere possit personae idoneis in certa Ecclesia, personis non expressis, non expirat re integra per obitum concedentis: facta si personae essent expressae, h. d.

Illud quoque omnitendum non est, quod si cui & nulla facta personarum expressio sit gratiosè concessa facultas, ut auctoritate Apostolica aliquibus personis idoneis in certa Ecclesia providere possit, vel beneficia, quorum collatio est ad sedem Apostolicam legitimè devoluta, conferre: hujusmodi concessio etiam re integra, per obitum concedentis non expirat: sed, si super provisione certa personae faciendae eidem sit data potestas, non obstat, sed ejus, cui providetur, gratiam vel favorem. Illa enim expirat omnino, si concedens re integra moriatur.

Mandatarius, cuius non est elicta industria, potest alteri mandare, h. d.

Illud etiam interest, utrum, cui ab Apostolica sede provisio de beneficio in certa Ecclesia, dioecesi, vel provincia certa persona faciendae committatur, an de certa Ecclesia incerta tamen personae? Primo enim casu licet quis vices suas alteri committere poterit: secundo vero, cum in eligenda persona mandatarii electa videatur industria, provisionem sibi commissam alteri demandare non poterit, nisi forma commissionis id habeat, ut per se, vel per alium hoc expedire valeat.

Beneficia Ecclesiastica debent sine diminutione conferri, h. d.

Postremo illud sciendum est, tam Tutonenfi e concilio tantum esse, ne probenda aliquam sessionem participantur: quam ex Lateranensi, ne quis conferens beneficium Ecclesiasticum, partem proventuum suis usibus retinere audeat, cum sine ulla debeat diminutione conferri.

DE INSTITUTIONIBUS ET LIVRE PATRONATUS

TITVLVS XXVIIII.

Quando dicatur provideri per institutionem, quid sit ius patronatus, & quibus modis constituitur, h. d.

Accidit autem interdum, ut praetati liberam de vacantibus beneficiis disponendi facultatem non habeant: quod tunc evenit, cum ea vacare contigerit, in quibus aliquis jus obtinet patronatus: tunc enim strictè sumpto vocabulo, non conferre, sed instituire dicuntur eos, quibus praesentante patrono providendum erit. Est igitur a jus patronatus, potestas praesentandi instituentium ad beneficium vacans. Constituitur autem

a C. cu. de prob. in 6. b C. si cui nulla, de prob. in 6. c C. majoribus, ext. de prob. d gl. i. can. pia mentis. 14. q. 7.

tale jus variis modis: veluti, Ecclesiae satisfactione, datione, & similibus.

Adhuc rite, vel dotari, acquiritur ius patronatus: et pro quo debent commoda, quae signantur commoda h. d.

Aedificatioe acquiritur ius patronatus, cum parochialis de consensu dioecesis, iura, quae ad eam pertinet, confrixit. Dotatione acquirunt, et si in 6. non fundavit, Ecclesiae pro dote certa bona assignata, sunt enim in carnali matrimonio ad opera sustinenda assignari debet, ita etiam concedenda sunt. Ecclesiae, ad luminaria, & ad custodiam, & ad stipendia vestimentorum, & ad cetera sacrae domus necessaria facienda. Patronum est igitur, ut quasi cupiam loco commensurationis praesentationem patronorum in fundatis, nisi dicitur electis sacerdotibus instituantur, nullo praesentationis arbitrio discriminet.

Beneficium patronus habet ad praesentationem nisi dicitur quatuor. Ecclesiastica non potest variari, immo par. d.

Sunt tamen inter Ecclesiam laicos & laicos patronos praesentationis differentia. Nam a Ecclesiastico ad praesentandum sex mensium conceditur spatium, laico quoque infra tempus datur. Ea videtur optima ratio, quia, ut longius praesentatur tempus Ecclesiasticis, eo quod semel facta praesentatione, amplius vacare non licet: quod in laico diversum statuitur.

Episcopus qui instituit secundo loco praesentatum, a primo non potest iterum praesentari h. d.

Ed si laicus, cui plures praesentatioe iuris de beneficiis, primo Ioanne inflatum dicitur, ordinatur athen. do loco praesentatum inhiat, videamus, an possit appellare valeat? & statum est de secundo praesentationem infringi non posse: Episcopus tamen qui primo loco praesentatum dolo ecclesiae admittere, non ut in competenti beneficio praesentis, committitur ut in eo puniatur, in quo cum dei ius sit, collatur.

Legatus de latere potest de quibusvis ius patronatus conferre, non laicorum. Ecclesiasticus patronus non potest tamen patronatus Ecclesiae, si non laico h. d.

Licet patroni, ut supra retigimus, conferre possint in laicis diversum accidat. Item Ecclesiasticis patrono de temporalibus rebus ratio debet haberi, quod in parte minime obtinet.

Patronus laicus potest deferre ad superiorem, etiam quando dicitur bona Ecclesiae, cuius est patronus h. d.

Licet tamen patrono laico, si praesentatio in Ecclesia in rebus fraudare cogatur, non licet illam conventionem competere, nisi haec non competenti iudici corrigenda dicantur: quod si agere tenet & Episcopus, Metropolitanus etiam, inuabit: si autem & Metropolitanus talia gerat, impis hac aurius (si aliter Ecclesiae consensu non possit) mutare non differet.

Ius patronatus transmittitur ad quosvis, licet de patre succedentes non, habent vocem unam, nec laici, patronatus mutare potest h. d.

Succellione quoque jus patronatus acquiritur, quod quidem procedit, siue sui, siue extranei, siue cuiuslibet ius, siue ab intestato sit, haec dicitur. Praesentatio ad uno ex patronis Ecclesiae relictae haec dicitur, vocem unam, ut unus habeant in praesentatione. Relictio, non est institutos mutare poterunt.

Si patronus in praesentatione non sua concedat, etiam dicitur & melior pars, h. d.

Et si forte in plures partes patronorum se vult praesentando dividerit, ille praesentatus est.

a C. cu. de i. s. de iur. patron. in 6. b C. postula. ext. de i. s. c. can. in gl. c. Ca. cum dilectum, ext. de iur. patron. d. in fin. val. 16. q. 7. c. Quamvis in ext. de iur. patron. in 6.

